

RAFAEL FERBER

PODSTAWOWE POJĘCIA FILOZOFICZNE 2

Człowiek • Świadomość • Ciało i dusza
Wolność woli • Śmierć

Tłumaczenie
Leszek Kusak, Adam Węgrzecki

Wydawnictwo WAM
Kraków 2008

SPIS TREŚCI

Przedmowa	7
I. CZŁOWIEK	9
1. Trzy klasyczne definicje	9
2. Krytyka definicji	11
a) Krytyka DARWINA	12
b) Krytyka FREUDA	19
3. Ocena krytyki	22
a) Ocena krytyki DARWINA	22
b) Ocena krytyki FREUDA	27
4. Czy nie istnieje żadna różnica między człowiekiem a zwierzęciem?	31
a) Sporządzanie i używanie narzędzi	32
b) Mowa	33
c) Pojęcie	38
5. Różnica gatunkowa i różnica istotowa człowieka	40
II. ŚWIADOMOŚĆ	55
1. Perspektywa wewnętrzna	55
a) „What Is It Like to Be a Bat?”	55
b) Emergencja przeciwko panpsychizmowi	58
c) Funkcja	60
d) Emergencja jako tajemnica	61
e) Czy kreacjonizm?	65
2. Perspektywa zewnętrzna	66
3. Multifunkcyjność	70
4. Fantazja i abstrakcja	74
5. Refleksja	77
6. Tożsamość	79
III. CIAŁO I DUSZA	86
1. Problem ciało – dusza	86
a) Problem	86
b) Kartezjańska szyszynka i pole ECCLESA jako rozwiązanie?	99
c) Zaostrzenie problemu	104
2. Materializm	109
a) Materializm klasyczny	109
b) Materializm behawiorystyczny	112
c) Materializm funkcjonalistyczny	115
d) Ocena materializmu	118

3. Idealizm	122
a) Idealizm obiektywny	122
b) Idealizm subiektywny	126
c) Idealizm transcendentalny	127
d) Ocena idealizmu	129
4. Paralelizm	134
5. Dualizm aspektowy	136
6. Monizm sprzeczny z regułą	142
IV. WOLNOŚĆ WOLI	149
1. Pojęcia	149
2. Stanowisko problemowe	160
a) Zgodność nieproblematiczna	160
b) Zgodność problematyczna	161
3. Determinizm	166
4. Indeterminizm	175
5. Iluzja wolności woli jako rzeczywistość	180
V. ŚMIERĆ	187
1. Pojęcia	187
a) Pojęcia śmierci biologicznej	188
b) Filozoficzne pojęcia śmierci	193
2. Śmierć jako zło	201
3. Śmierć a nieśmiertelność	209
Wskazówki bibliograficzne	217
Indeks pojęć	231
Indeks osób	237

m y ś l f i l o z o f i c z n a

● WPROWADZENIA ◆ PANORAMA ZAGADNIENI ■ HISTORIA MYŚLI FILOZOFICZNEJ

Komitet naukowy

ks. prof. dr hab. Tadeusz Ślipko SJ

prof. dr hab. Adam Węgrzecki

- A. Anzenbacher, *Wprowadzenie do filozofii* (wyd. III)
- J.W. Bremer, *Wprowadzenie do logiki* (wyd. II)
- S. Wszolek, *Wprowadzenie do filozofii religii*
- T. Ślipko SJ, *Zarys etyki ogólnej* (wyd. IV)
- T. Ślipko SJ, *Zarys etyki szczegółowej*, t. 1: *Etyka osobowa* (wyd. II)
- T. Ślipko SJ, *Zarys etyki szczegółowej*, t. 2: *Etyka społeczna* (wyd. II)
- H.-D. Mutschler, *Wprowadzenie do filozofii przyrody*
- G. Haefner, *Wprowadzenie do antropologii filozoficznej*
- J. Grondin, *Wprowadzenie do hermeneutyki filozoficznej*
- J.F. Crosby, *Zarys filozofii osoby. Bycie sobą*
- P. Prechtel, *Wprowadzenie do filozofii języka*
- R. Ferber, *Podstawowe pojęcia filozofii 1*
- R. Ferber, *Podstawowe pojęcia filozofii 2*
- ◆ J. Disse, *Metafizyka od Platona do Hegla*
- ◆ G. Gabriel, *Teoria poznania od Kartezjusza do Wittgensteina*
- ◆ T. Gadacz, *Filozofia Boga w XX wieku. Od Lavelle'a do Tischnera*
- ◆ V. Dreshen, W. Gräß, B. Weyel, *Filozofia religii od Schleiermachera do Eco*
- V. Zotz, *Historia filozofii buddyjskiej*

W przygotowaniu:

- D.H. Frank, O. Leaman, *Historia filozofii żydowskiej*
- ◇ G. Scherer, *Filozofia śmierci od Anaksymandra do Adorno*
- A. Anzenbacher, *Wprowadzenie do etyki*

Seria *Myśl Filozoficzna* poświęcona jest kluczowym dylematom nurtującym od zawsze umysł i serce człowieka i stanowiącym punkty ogniskujące refleksję filozoficzną w dziejach myśli, szczególnie zachodnioeuropejskiej.

Jej zamiarem jest udostępnienie fachowych opracowań poszczególnych zagadnień filozoficznych oraz zachęcenie do podjęcia, samodzielnie, przygody filozofowania.

Publikacje Serii, przygotowane przez wybitnych specjalistów, adresowane są do osób zajmujących się filozofią oraz do tych, którzy nie będąc profesjonalistami w tej dziedzinie, pragną rzetelnej wiedzy oraz panoramicznego oglądu problematyki filozoficznej.